



59 | 89  
aukción | tétel

RÉTH ALFRÉD (1884-1966)

Vásár, 1925

Gouache, pasztell, papír papírlémezen, 76x107 cm  
Jelezve jobbra fent: A. Réth.  
Jelezve jobbra lent Réth 1925

Kezdő ár: 6 500 000 Ft / 20 000 EUR  
Becsérték: 10 000 000 – 12 000 000 Ft  
Estimated value: 30 769 – 36 923 EUR

REPRODUKÁLVA:

Cserba Júlia–Köpeczky Csaba–Maklár Kálmán–Passuth Krisztina: Alfred Réth 1884–1966. Maklár Artworks, Budapest, 2003. katalógus: 101. (Vásár címmel)

Réth 1925.

## Réth Alfréd és a kubizmus

Réth Alfréd életművének első periódusa leginkább Csáky József és Szobotka Imre pályájával állítható párhuzamba. Korai távozásuk, valamint a hazai posztimpreszionisták, illetve a Nyolcak piktúrájánál is radikálisabb ars poétikájuk miatt itthon nem sok biztatásra számíthatott a három művész. Párizsban ezért nem a magyar neósokkal, vadakkal, hanem a szárnyát bontogató kubizmus vezető képzőművészeivel ápoltak szorosabb kapcsolatot. Réth villámkarriert futott be ebben a közegben. Az 1911-es első kubista kiállítástól pedig az irányzat egyik központi figurája lett. Már ebben az évben együtt állított ki Francis Picabiával, Albert Gleizes-szel, Fernand Léger-vel. 1914-ben pedig a kubizmus egyik fő mentora, Berthe Weill rendezett számára önálló kiállítást galériájában. Réth ekkor már a francia progresszív festészet egyik meghatározó alakja volt. Talán ennek is köszönhető, hogy az egyik legjelentősebb francia kubista festőként beharangozva nyílt önálló tárlata

Herwarth Walden berlini Sturm Galériájában. Röviddel később ezt az anyagot mutatta be a budapesti Művészház is 1913 áprilisában a Nemzetközi Posztimpreszionista kiállításon, melyen nemcsak expresszionista, illetve fauves mesterek, hanem a magyar Nyolcak és kubisták – Archipenko, Léger, Metzinger, Le Fauconnier – mellett, Kandinszkij, Robert Delaunay több absztrakt festménye, valamint – Réth 36 műve is látható volt. „... Berlinben lévő műveimet dr. Rózsa, egy budapesti kiállítóterem, a Művész-ház igazgatójának kérésére küldték el, és az összes párizsi kubistával: Léger-vel, Metzingerrel, Delaunay-vel, Le Fauconnier-vel és a müncheni Kandinszkij-képekkel együtt állították ki” – írja életrajzában a mester. Réth, immár nemzetközi társaságban visszatért Magyarországra. Meredeken felfelé ívelő pályáját az első világháború kirobbanása akasztotta meg. Szobotkához, vagy Czöbelhez hasonlóan helyzete ellehetetlenült Párizsban, ezért 1914-ben hazatért Magyarországra.





1. René Magritte: Alfa-Romeo hirdetés, 1924

## Réthy művészete az 1920-as években

Nyolcévnyi távollét után 1923-ban érkezett ismét a francia fővárosba. A művészeti életbe szinte azonnal beilleszkedett, s az évtized végére újra a progresszív törekvések egyik vezéralakjává nőtte ki magát. 1925-ben már több más nemzetközi és magyar avantgárd társával együtt szerepelt azon a kiállításon, melyet Victor-Yanaga Poznanski szervezett *L'Art d'Aujourd'hui (Mai művészet)* címmel.

Az 1920-as évek közepén készült alkotásain egyre fontosabb szerepet kapnak a geomet-

rikus formák, a kubista hagyomány és a purizmus – főként Ozenfant és Le Corbusier – hatására, míg végül az 1930-as évek elején egészen az absztrakcióig jutott. 1929-ben a Galerie Editions Bonaparte által szervezett első absztrakt művészeti kiállításon is részt vett több honfitársa – többek között Beöthy István és Farkas István – mellett. Az 1930-as évek elejére a nemzetközi non-figuratív művészeket tömörítő Abstraction-Création csoport magyar szárnyának legismertebb alakjává vált.



2. Fernand Léger: Táncosnők, 1928 magántulajdon



3. Le Corbusier: Csendélet és akt, 1927-1944 magántulajdon

## Réthy képi világa az 1920-as években

Az 1920-as évek elején a századforduló forradalmian új és progresszív művészetét hűvösebb és nyugodtabb irányzatok váltották fel. Útkeresés ez az időszak, melyet az első világháborút követő döbbenet, általános letargia, valamint a kubizmus és a futurizmus kifulladására idézett elő. A formabontó avantgárd ötletek, polgárpukkasztó gegek és forradalmi pamfletek helyett újra megjelent a klasszikus értékrend, a művészeti közéletben pedig a hagyományosabb

ábrázolásmódok irányába történő átrendeződés zajlott le.

Réthy Legér-hez és Picabiához hasonlóan egy kevésbé elvont, a színek és formák szabadabb játékkára épülő stílust alakított ki önmagának. Szakítva a kubizmus vegytiszta formalizmusával, a nagyváros életteli színeit közt keresett témát magának.

Ekkor készült műveit – ahogy a *Vásárt* is – szertelen, változatos témaválasztás jellemzi.

Csendéletek, portrék, utcai, piaci, kávéházi és színházi jelenetek bukkantak fel vásznain sokszor egymással kombinálva. Figuráira, beállításaira a film és a reklám szimultán képi világa is erőteljesen hatott, mely a kompozíciók montázs jellegét is erősítette. Elegáns, de legalábbis jólöltözött „bábfigurái” pedig a kor internacionális festészetével, Malevics, De Chirico, Léger vagy éppen Bortnyik Sándor alkotásaival mutatnak szoros rokonságot.

KASZÁS GÁBOR

VIRÁG JUDIT GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ

